

***Microvelia umbricola* (WROBLEWSKI), *Hydrometra gracilentata* (HORVATH) en *Sigara longipalis* (SAHLBERG) nieuw voor de Belgische wantsenfauna (Hemiptera : Veliidae, Hydrometridae, Corixidae)**

door

R. BOSMANS & L. MERCKEN

Abstract. *Microvelia umbricola*, *Hydrometra gracilentata* and *Sigara longipalis* (Hemiptera : Veliidae, Hydrometridae, Corixidae), are new species for the Belgian fauna. All data are given, followed by a brief description concerning the habitat preferences of each species.

Résumé. *Microvelia umbricola*, *Hydrometra gracilentata* et *Sigara longipalis* (Hemiptera : Veliidae, Hydrometridae, Corixidae), sont des espèces nouvelles pour la Belgique. Après avoir fourni des données nécessaires, pour chaque espèce il y a une description brève des préférences d'habitat.

Sinds een vijftal jaar is aan de Rijksuniversiteit Gent een uitgebreid oecologisch, faunistisch en zoögeografisch onderzoek aan de gang over water- en oppervlaktewantsen. BOSMANS (1981) vatte in zijn doctoraatsverhandeling de gegevens van Oost- en West-Vlaanderen samen, en MERCKEN (1983) deed in zijn licentiaatsverhandeling hetzelfde voor Noordoost-Limburg. De verspreidingsgegevens van de Notonectidae, Pleidae, Naucoridae, Nepidae en Corixidae van Oost- en West-Vlaanderen werden reeds gepubliceerd (BOSMANS & D'HULSTER 1982; BOSMANS 1982).

In de loop van de volgende drie jaren hopen de auteurs het resterende deel van Limburg, maar ook Vlaams-Brabant en Antwerpen af te werken, zodat volledige en actuele verspreidingskaarten van water- en oppervlaktewantsen zullen kunnen worden opgesteld.

In deze korte bijdrage beperken we ons tot het vermelden van drie soorten die nieuw zijn voor de fauna van België.

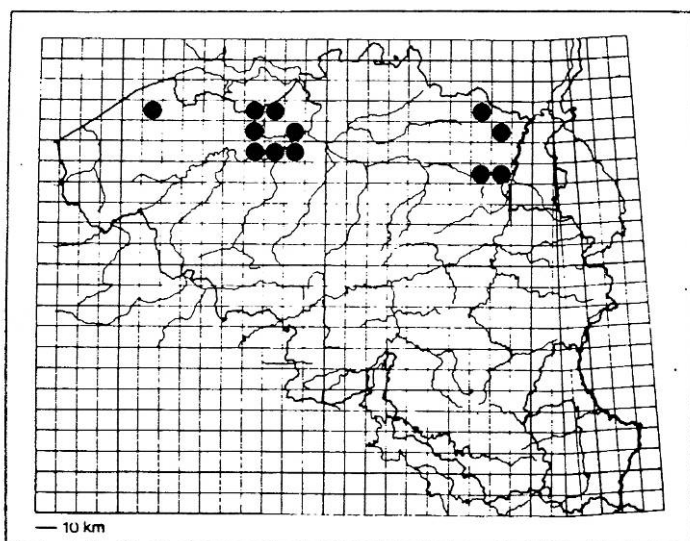
Er werd reeds langer vermoed dat de twee oppervlaktewantsen *Microvelia umbricola* en *Hydrometra gracilentata* in België zouden voorkomen, vermits ze beide min of meer algemeen zijn in alle ons omringende landen. Het ontbreken in de Belgische soortenlijst van DETHIER & BOSMANS (1979) werd door hen slechts toegeschreven aan een gebrek aan waarnemingen.

Het voorkomen van *Sigara longipalis* in België is in dit opzicht niet zo vanzelfsprekend. België ligt ongeveer ten zuidoosten van het areaal van deze soort, en zelfs binnen haar areaal is ze overal zeldzaam.

***Microvelia umbricola* (WROBLEWSKI, 1938) Belg. n. sp.**

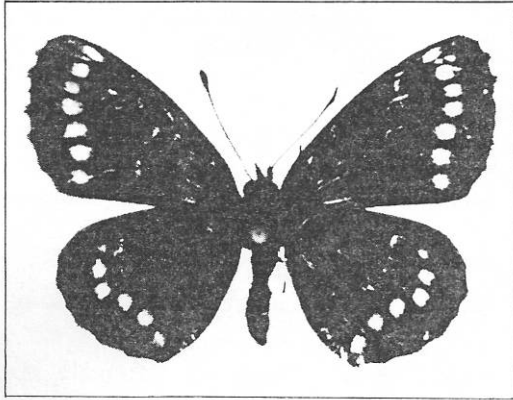
Het genus *Microvelia* telt nu in België drie soorten. *M. reticulata* is overal vrij algemeen, *M. pygmaea* is daarentegen zeldzaam; *M. umbricola* wordt hier voor het eerst voor België gemeld, en is eveneens zeldzaam.

Vindplaatsen	♂/♀	Data
Moerbeke, kreek	1/	12-x-1978
Berlare, verlande sloot	3/5	5-vii-1978
Berlare, visput	1/	8-xi-1978
Meerdonk, Panneweel	/1	12-vii-1978
Buggenhout, omwalling	1/1	16-x-1979
Hamme, verlande sloot	7/6	2 juv. 10-x-1979
Berlare, visput	7/7	22-xii-1980
Berlare, verlande sloot	1/5	22-xii-1980
Damme, verlande stadswallen	/1	16-vii-1982
Damme, verlande stadswallen	1/1	28-vii-1982
Damme, verlande stadswallen	1/	4-vii-1983
Genk, visvijver	1/1	30-vii-1982
Meeuwen, vijver	/2	3 juv. 8-ix-1982
Genk, visvijver	2/	2 juv. 9-ix-1982
Hamont, bosvijver	/3	27-ix-1982

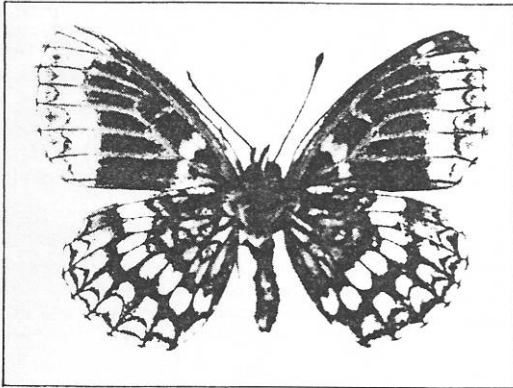

Verspreidingskaart van *Microvelia umbricola* in België (U.T.M.-raster).

Deze vindplaatsen blijken tamelijk heterogeen te zijn. Eén constante is toch dat het steeds grote tot middelgrote waters betreft, dit in tegenstelling met de minuscule afmetingen van de soort (2 mm). Op deze plaatsen komt ze echter op beschutte plaatsen voor, nl. tussen zeggepollen en tussen overhangende oevervegetatie. Een dergelijke habitatpreferentie werd ook door BROWN (1954), HIGLER (1962), MACAN (1962), NIESER (1982), VAN DER VELDE (1973), WALTON (1939) en WAGNER & WEBER (1967) vastgesteld.

Figuur 13: *Mellicta athalia* ROTTEMBURG, ♂, Beringen (prov. Limburg), vii-1967, G. ARIEN leg.
(Foto : W. DE PRINS & T. GARRIVOLT)

Figuur 14 : *Mellicta athalia* ROTTEMBURG, als in figuur 9 (onderkant)

***Boloria pales* DENIS & SCHIFFERMUELLER** : Col d'Allos, Alpes de Haute-Provence (Frankrijk), 4-vii-1974 (D. VAN DER POORTEN leg.). Een spaarzaam getekend bleek exemplaar vooral wat de voorvleugels betreft! Van de dwarslijnen zijn enkel een klein punt in de middencil en de middenvlek overgebleven. De randvlekken daarentegen zijn vergroot maar flauw getekend, evenals op de achtervleugels. Op de onderkant (bijzonder de voorvleugels) is de vlekkenaanuiding zeer vaag. Waarschijnlijk hebben wij hier te maken met een overgang naar f. *killiasi* RUEHL, waarbij de randvlekken zelfs niet aanwezig zijn (zie fig. 10 en 11).

Brenthis daphne DENIS & SCHIFFERMUELLER : Pindos, Kataras Pass, 1400 m (Griekenland), 15-vii-1983 (B. MAES leg.). Een wel heel merkwaardig exemplaar! De voorvleugels vertonen kleine lichte vlekken. Op de achtervleugels is op het grootste deel de oranje kleur verdwenen. Men zou kunnen gewagen van een halve albino-vorm (zie fig. 12).

Argynnis paphia L. : Vaucelles (prov. Namen), 9-vii-1982 (D. DE BACKER leg.). Een prachtige bilaterale gynandromorf, links mannelijk, rechts vrouwelijk. Een zeer zeldzame verschijning! (zie fig. 9).

Janssen A. : Dianalaan 174, B-2600 Antwerpen.

Third European Congress of Entomology

First announcement

3rd European Congress of Entomology

The Congress, organised by the Netherlands Entomological Society, will be held in Amsterdam from 25-29 August 1986. Three parallel sessions are scheduled :

1. Ecology of water insects.
2. Specific environmental adaptations in terrestrial insects.
3. Theoretical and practical aspects of insect protection.

Papers will be presented in general sessions by invited speakers. In addition, papers may be submitted in three special special theme areas. Those wishing to receive the first circular, including the topics of the symposium should direct inquiries to the address below.

Première annonce

3ième Congrès Européen d'Entomologie

Le Congrès, organisé par la Société d'Entomologie néerlandaise, aura lieu du 25 au 29 août 1986 à Amsterdam. Trois sessions parallèles sont prévues :

1. Écologie des insectes aquatiques.
2. Adaptations spécifiques au milieu des insectes terrestres.
3. Aspects théoriques et appliqués de la protection des populations des insectes.

Des discours seront donnés par introducteurs invités en sessions générales. De même des discours pourront être donnés ayant pour sujet les thèmes mentionnés ci-dessus. Chacun, qui désire recevoir la première circulaire est prié de prendre des informations à l'adresse suivante.

Erste Bekanntmachung

3. Europäischer Kongress für Entomologie

Der Kongress wird vom 25. bis zum 29. August 1986 in Amsterdam stattfinden und wird vom Niederländischen Entomologischen Verein organisiert. Drei parallele Sitzungen sind vorgesehen :

1. Ökologie der Wasserinsekten.
2. Spezifische Anpassungen terrestrischer Insekten an die Umwelt.
3. Theoretische und praktische Aspekte des Insektenschutzes.

Referate sollen während der allgemeinen Sitzungen von eingeladenen Sprechern gehalten werden. Ausserdem können Referate zu den drei spezifischen, oben genannten Themenkreisen gehalten werden. Interessenten können das erste Rundschreiben und Auskünfte bei der folgende Adresse erhalten.

Secretary for Congress Organisation
3rd European Congress of Entomology
Congress Office Vrije Universiteit
Postbus 7161
NL-1007 MC Amsterdam
The Netherlands

- Nieser, N., 1982. Water- en oppervlaktewantsentabel. Jeugdbondsuitgeverij i.s.m. de K.N.N.V.
- Poisson, R., 1957. Hétéroptères aquatiques. *Faune de France* t. 61, 263 p.
- Schieferdecker, H., 1964. Die Wasserwanzenfauna eines Moorgebietes in Mecklenburg (Heteroptera : Corixoidea, Notonectoidea, Gerroidea). *Beitr.Ent* 13 (5/6) : 731-738.
- Van Der Velde, G., 1973. Een nieuwe vindplaats van *Microvelia umbricola* Wroblewski (Hem. Het). *Ent.Ber.,Amst.* 33 (8) : 158-159.
- Wagner, E., 1948. (Hem. Het. Corixidae) *Sigara longipalis* Shlb. (*glossata* Lundbl.). *Bombus* Faun. Mitt. aus Nordwest Deutschland 44 (1) : 189-190.
- Wagner, E. & Weber, H.H., 1967. Die Heteropterenfauna Nordwestdeutschlands. *Schr.Naturw. Schlesw.-Holst.* 37 : 5-35.
- Walton, G.A., 1939. Two waterbugs new to Great Britain *Microvelia pygmaea* Duf. & *Microvelia umbricola* Wrobl. (Hemipt.). *Journ.Soc.Brit.Ent.* 2 (1) : 26-33.
- Weber, H.H., 1938. *Sigara longipalis*, eine für Schleswig-Holstein neue Wasserwanze. *Schr.Nat. Ver.Schl.-Holst.* 22 (3) : 505-507.
- Weber, H.H., 1965. Verbreitungsbilder und Verbreitungstypen bei den aquatilen Heteropteren Mitteleuropas. *Faun.Mitt.Norddeutschland* 2 : 259-268.

Bosmans R. & Mercken L. : Laboratorium voor Oecologie der Dieren, Zoögeografie en Natuurbehoud. Dir. Prof. Dr. J. Hublé, K.L. Ledeganckstraat 35, B-9000 Gent.

Boekbespreking

Kabos, W.J. & B. Van Aartsen : *De Nederlandse boorvliegen (Tephritidae) en prachtvliegen (Otitidae)*.

21 x 16,5 cm, 52 p., 92 figuren. Wetenschappelijke Mededeling nr. 163 uitgegeven door de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 1984, 9 gulden (voor leden van de KNNV 7 gulden). Te bestellen door overschrijving van het bedrag op postrekening Nederland 130.28, Penningmeester KNNV, Hoogwoud, met vermelding van WM 163; besteladres : Bureau K.N.N.V., B. Hoogenboomlaan 24, NL-1718 BJ Hoogwoud, Nederland.

Deze Wetenschappelijke Mededeling is een nieuwe bewerking van WM 33 die 25 jaar eerder gepubliceerd werd. Vooral de tweede auteur heeft in die periode heel wat soorten voor Nederland ontdekt en veel kennis over de biologie en de verspreiding van de boor- en prachtvliegen verzameld. Hierdoor was het nodig de kopij volledig te herschrijven.

In de tekst worden beide vliegenfamilies kort gekarakteriseerd. Bij de boorvliegen is ook een historisch overzicht, een hoofdstuk over de ecologie van die vliegen en enkele gegevens over het verzamelen en kweken opgenomen. Verder zijn voor elke familie tabellen voor het determineren van de genera opgenomen en voor genera met verschillende soorten ook tabellen tot op de soort. In de tabellen worden uitsluitend uiterlijke kenmerken vermeld, die met het blote oog of met een vergrootglas kunnen worden onderzocht.

Achteraan volgen een korte literatuurlijst, een overzicht van de boorvliegensoorten van Nederland, België en Groot-Brittannië, een lijst van de Nederlandse voedselplanten der boorvlieglarven, een lijst van wetenschappelijk naamsynoniemen, een register van de Nederlandse namen en een register van de wetenschappelijke genusnamen.

Hoewel ik geen dipteroloog ben, heb ik het boekje met veel plezier en interesse gelezen. Ik herinnerde mij het «vleugelwapperen» reeds geobserveerd te hebben, zonder te weten met welke vliegengroep ik te maken had, en als ik al niet zoveel bezigheden had, zou ik mij best in de studie van deze kleine wezentjes willen verdiepen, een bewijs dat de auteurs hun doel bereikt hebben : interesse wekken bij andere entomologen voor de boor- en prachtvliegen. Leest u het boekje ook maar eens.

W. De Prins